

ATUYEK

**ADLİ TIP UZMANLIK EĞİTİMİ ÇEKİRDEK
MÜFREDATI
ve
TIPTA UZMANLIK ÖĞRENCİSİ
ÇALIŞMA KARNESİ**

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİNİN

ADI SOYADI:

BAŞLAMA TARİHİ: .../.../...

Bu program

- TUKMOS 09/06/2015 tarihinde kabul edilen v2.1 sayılı Adli Tıp Müfredatı
- TUKMOS 04/06/2013 tarihli kabul edilen v2.0 sayılı taslak Adli Tıp Müfredatı
- *The Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME) “Program Requirements for Graduate Medical Education in Forensic Pathology”*
- *ACGME/The American Board of Pathology, “The Forensic Pathology Milestone Project”*
- Knight B, Saukko P, Knight’s Forensic Pathology, 4. baskı, 2015,
- Dettmeyer, Verhoff, Schütz, Forensic Medicine Fundamentals and Perspectives, 2014

Adli eserler esas alınarak hazırlanmıştır. İhtiyaç duyuldukça güncellenecektir.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. MÜFREDAT TANITIMI	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER	4
3.1. Yönetici	5
3.2. Ekip Üyesi	5
3.3. Sağlık Koruyucusu	5
3.4. İletişim Kuran	5
3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi	5
3.6. Öğrenen ve Öğreten	5
3.7. Hizmet Sunucusu	5
3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER	5
3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER	6
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	9
4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)	9
4.1.1. Sunum	9
4.1.2. Seminer	9
4.1.3. Olgu tartışması	9
4.1.4. Makale tartışması	9
4.1.5. Dosya tartışması	10
4.1.6. Konsey	10
4.1.7. Kurs	10
4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)	10
4.2.1. Yatan hasta bakımı	10
4.2.2. Ayaktan hasta bakımı	11
4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)	12
4.3.1. Yatan hasta takibi	12
4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi	12
4.3.3. Akran öğrenmesi	12
4.3.4. Literatür okuma	12
4.3.5. Araştırma	12
4.3.6. Öğretme	12
5. EĞİTİM KAYNAKLARI	13
6. ROTASYON HEDEFLERİ	13
7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	14
8. KAYNAKÇA	14

1. GİRİŞ

Adli tıp, bireyin ve toplumun tıp bilimi ile ilgili hukuki sorunlarının çözümlenmesinde, tıbbi bilgi ve yöntemleri uygulayan tıpta uzmanlık alanıdır.

Klinikte ve ölüm sonrası çalışmalarında bulguların toplanması, incelenmesi ve kayıt edilmesini sağlar. Bilimsel yöntemlerle elde edilmiş nesnel kanıtlar ortaya koyar.

Olgu ve olaylarda tıbbi bilgi ve yöntemleri kullanarak tanı koymanın yanında, bilimsel yöntemlerle olayın ya da durumun hangi koşullarda ne zaman, nasıl, hangi mekanizmalarla gerçekleştiğinin ve eşlik eden durumların ortaya konmasına çalışır.

Adli tıp uzmanlık alanı; bu temel hedeflerine ulaşabilmek için tıbbi ve hukuki bilgilerin harmanlanması ile geliştirilen özgün ve bilimsel yöntemleri uygulayarak nesnel kanıtlarla gerçeğin ortaya konmasına çalışır.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Uzmanlık eğitimi standartlarını tanımlamak ve uzmanlık öğrencisinin adli tıp uzmanının görev alanlarında temel teorik ve uygulamalı bilgiler, beceriler, tutum ve davranışlarla donanmasını sağlamaktır.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

Adli Tıp Uzmanları Derneği'nin (ATUD) 1992 yılında kuruluşundan başlayarak düzenlenen kongre ve sempozyumlarda adli tıp uzmanlık eğitiminin müfredatı ve eğitim yöntemleri tartışılmıştır.

Ekim 2002'de ATUD Yönetim Kurulu'nca, yürürlüğe giren yeni uzmanlık tüzüğüne göre dört yıllık adli tıp uzmanlık eğitiminin kapsamını belirlemek ve tartışmaya açmak üzere bir komisyon görevlendirilmiştir. Komisyon farklı ülkelerin mezuniyet sonrası adli tıp uzmanlık eğitimi hakkında bilgi toplamıştır.

14-15 Aralık 2002 tarihinde ATUD "Güz Toplantıları II" programı içinde ülkemizdeki bir adli tıp uzmanının görev tanımı ve bu tanım çerçevesinde 13 başlık halindeki öğrenim hedefleri belirlenmiş ve ilk Meslekte Yeterlilik Yürütme Kurulu (MYK) seçimi yapılmıştır. 24-25 Ocak 2003'de MYK tarafından düzenlenen toplantıda; uzmanlık eğitimi veren Adli Tıp Anabilim Dalları için öngörülen asgari fizik yapı, personel ve araç-gereçler belirlenmiştir. Çalıştayda çekirdek müfredatla ilgili ana başlıklar ve içerikleri belirlenmiştir. 1-4 Mayıs 2003'de, Adli Tıp Uzmanlık Eğitimi konusunda 5. Adli Bilimler Sempozyumu İzmir'de düzenlenmiştir. 20 Mart 2004'de ATUD-Olağanüstü Genel Kurulunda MYK Yönergesi kabul edilmiştir. 28 Ekim 2004'de Çekirdek Müfredat çalışmaları tamamlanarak uzmanlık öğrencisi eğitimi için temel oluşturacak minimum standartlar ve örnek rotasyon programları hazırlanmıştır. 30 Eylül 2006 tarihinde Yeterlilik Sınavı gerçekleştirilmiştir. 15-16 Ocak 2010'da Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi kapsamında kurulan Adli Tıp Komisyonu tarafından Adli Tıp Uzmanlık Eğitimi rotasyon süreleri belirlenmiştir. Ön toplantısı Ankara'da, 19 Temmuz 2011'de yapılan çalışmalar sonrasında 26-27 Temmuz 2011'de Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi kapsamında Adli Tıp Komisyonu tarafından Adli Tıp Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı (Versiyon 1.0) hazırlanmıştır. 18-19 Mart 2013'de Tıpta

Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi kapsamında Adli Tıp Komisyonu tarafından Adli Tıp Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı (Versiyon 2.0) hazırlanmıştır. 23 Ocak 2015 tarihinde Ankara’da Prof. Dr. Ekin Özgür Aktaş (TUKMOS Komisyon Başkanı), Doç. Dr. Fatma Süheyla Aliustaoğlu, Prof. Dr. Harun Tuğcu, Doç. Dr. Muhammet Mustafa Arslan, Prof. Dr. Osman Çelbiş, Prof. Dr. Recep Fedakar, Prof. Dr. Süleyman Gören, Prof. Dr. Süleyman Serhat Gürpınar yanında Adli Tıp Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Nadir Arıcan’ın katkılarıyla v.2.1 çekirdek eğitim müfredatı oluşturulmuştur. 16 Şubat 2019 tarihinde yapılan ATUD Olağanüstü Genel Kurulu’nda Adli Tıp Uzmanlık Yeterlik Kurulu (ATUYEK) yeniden etkinleştirilmiş, yönergesi güncellenmiş, kurul ve komisyonları belirlenmiştir.

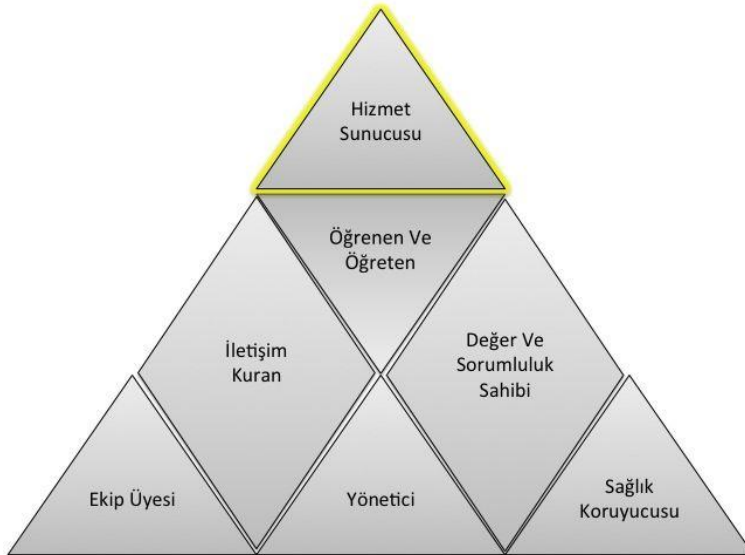
2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

Adli Tıp uzmanlık eğitimi mevzuatta belirtildiği şekilde yapılır.

2.4. Kariyer Olasılıkları

Akademik ortam, kamu ve özel sektörde uzmanlık alanı ile ilgili tanı, raporlama gerektiğinde tedaviye yönlendirme ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunabilir.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Yetkinlik, bir uzman tarafından bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler **linik yetkinlikler** ve **girişimsel yetkinlikler** olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim

sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabilirdiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

3.1. Yönetici

3.2. Ekip Üyesi

3.3. Sağlık Koruyucusu

3.4. İletişim Kuran

3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi

3.6. Öğrenen ve Öğreten

3.7. Hizmet Sunucusu

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanılış yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Şekil 2- TUKMOS yedinci temel yetkinlik alanı: Hizmet Sunucusu

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünlüyci “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

KLİNİK YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Klinik yetkinlikler için; üç ana düzey ve iki adet ek düzey tanımlanmıştır. Öğrencinin ulaşması gereken düzeyler bu üç ana düzeyden birini mutlaka içermelidir. T ve TR düzeyleri A ve K ile birlikte kodlanabilirken B düzeyi sadece K düzeyi ile birlikte kodlanabilir. B, T ve TR düzeyleri birbirlerini kapsadıkları için birlikte kodlanamazlar.

B: Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T: Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TR (Bu uzmanlık alanına özgü bir tanımlamadır) Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve raporlamasının tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

ETR: (Bu uzmanlık alanına özgü bir tanımlamadır). Ekip çalışması yaparak hastanın tanı ve raporlamasının tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A: (Bu uzmanlık alanına özgü bir tanımlamadır). Gerekli olgularda acil adli tıbbi işlemleri yapar.

K: Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

YÖNTEM İÇİN TANIMLANAN KISALTMALAR:

YE: Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri

UE: Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri

BE: Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzye	Kıdem	Yöntem
KLİNİK KİMLİKLENDİRME	TIBBİ KİMLİKLENDİRME YÖNTEMLERİ	TR, K	2	YE, BE, UE
	KİMLİKLENDİRMEDE LABORATUVAR	B	2	YE, BE
	ADLİ AMAÇLI YAŞ TAYİNİ	TR, ETR	2	YE, BE, UE
	ADLİ ANTROPOLOJİ	B	2	YE, BE,
	ETİK VE YASAL YAKLAŞIMLAR	TR, ETR, K	1	YE, BE, UE
	TOPLU FELAKETLERDE KİMLİKLENDİRME	B	3	YE, BE
ADLİ TRAVMATOLOJİ	YARALARIN TANIMLANMASI, YARALARIN SINIFLANDIRILMASI, YARALARIN PATOFİZYOLOJİSİ, YARA İYİLEŞME SÜRECİ	TR, K, A	1	YE, BE, UE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	KÜNT TRAVMATİK YARALAR	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	KESKİN ALET YARALARI	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	ATEŞLİ SİLAH YARALARI	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	PATLAYICI MADDE YARALARI	TR, K, A	2	YE,BE
	TAŞIMACILIĞA BAĞLI YARALAR	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	ISIYA BAĞLI YARALAR	TR, K, A	1	YE, BE, UE
	ELEKTRİĞE BAĞLI YARALAR	TR, K, A	1	YE,BE, UE
	KİMYASAL YARALAR	TR, K, A	2	YE,BE
	BİYOLOJİK YARALAR	TR, K, A	2	YE,BE
	RADYASYONA BAĞLI YARALAR	TR, K, A	2	YE,BE
	NÜKLEER YARALAR	TR, K, A	2	YE,BE
	TIBBİ GİRİŞİM ZARARLARI	TR, K, A	2	YE,BE,UE
	DIĞER YARALANMALAR	TR, K, A	2	YE,BE
KLİNİK ADLİ TIP	AKUT VE KRONİK YARALANMALAR	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	YARALANMANIN AĞIRLIK DERECEŚİ	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	YARALARIN ADLİ RAPORLAMASI	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	BÖLGESEL YARALANMALAR (kafa, göğüs, batın, spinal ve ekstremitelere yönelik travmalarda gelişecek özel yaralanmaları kapsmalı)	TR, K, A	2	YE,BE
	ADLİ JİNEKOLOJİ, GEBELİK VE DOĞUM OLGULARI	TR, ETR, A	2	YE,BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	DÜŞÜK VE PERİPARTUM KOMPLİKASYONLAR	TR, ETR, K, A	2	YE, BE
	YARDIMCI ÜREME TEKNİKLERİ VE MEDİKOLEGAL YAKLAŞIM	B	2	YE, BE
	ADLİ GENETİK VE SOYBAĞI TAYİNİ	TR, K, A	2	YE, BE
	ÇOCUK İSTİSMARI OLGULARI	TR, ETR, K, A	1	YE, BE, UE
	AİLE İÇİ ŞİDDET OLGULARI ve İSTANBUL SÖZLEŞMESİ	TR, ETR, K, A	2	YE, BE, UE
	YAŞLIYA YÖNELİK ŞİDDET OLGULARI	TR, ETR, K, A	2	YE, BE, UE
	CİNSEL İSTİSMAR VE CİNSEL SALDIRI OLGULARI	TR, ETR, K, A	1	YE, BE, UE
	İNSAN HAKLARI İHLALLERİ VE İSTANBUL PROTOKOLÜ	TR, ETR, K, A	1	YE, BE, UE
	ADLİ PSİKIYATRİ OLGULARI	ETR, TR, K, A	2	YE, BE, UE
	AKIL HASTALIĞI, HUKUKİ YETERLİLİK VE CEZA SORUMLULUĞU	TR, ETR, K, A	2	YE, BE, UE
	ALKOLLE İLGİLİ MEVZUAT VE ALKOLE MEDİKOLEGAL YAKLAŞIM	TR, K, A	1	YE, BE, UE
	MADDE BAĞIMLILIĞI TEMEL BİLGİSİ, YAYGIN MADDELERİN ÖZELLİKLERİ, SOKAK İSİMLERİ, KULLANIM ŞEKİLLERİ, ETKİLERİ	B	2	YE, BE
	MADDE KULLANIMINA BAĞLI ZEHİRLENME, ALKOL VE MADDE YOKSUNLUĞU	TR, K, A	2	YE, BE, UE
	İLAÇLARIN ETKİLERİ VE YAN ETKİLERİ	TR, K, A	2	YE, BE
	DOPİNG/ANTİDOPİNG	B	3	YE, BE
	ADLİ BİLİMLERİN TEMEL DALLARI, ADLİ TIPLA KESİŞME NOKTALARI	TR, ETR, K, A	1	YE, BE
	MALULİYET KAVRAMI- SÜREKLİ VE GEÇİCİ İŞGÖREMEZLİK İLE	TR, K, A	3	YE, BE, UE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	İLGİLİ MEVZUAT, MALULİYET OLGULARININ RAPORLANDIRILMASI			
ÖLÜM	ÖLÜMÜN TANIMLANMASI, TÜRLERİ	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	ANİ BEKLENMEDİK ÖLÜMLERİN NEDENLERİ VE OTOPSİ BULGULARI	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	POSTMORTEM DEĞİŞİMLER, DEKOMPOZİSYON	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	MEDİKOLEGAL OTOPSİNİN GENEL PRENSİPLERİ VE BİYOGÜVENLİLİK	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	OTOPSİ BULGULARININ DÖKÜMANTASYONU	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	OTOPSİDE DELİL TANIMA, TOPLAMA, KORUMA, TAŞIMA, SAKLAMA, İNCELEME, DELİL ZİNCİRİ	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	BEYİN ÖLÜMÜ VE İLGİLİ MEVZUAT	TR, ETR, K, A	2	YE,BE
	OTOPSİ İLE İLGİLİ YASAL MEVZUAT	TR, K, A	1	YE,BE,UE
OLAY YERİ İNCELEMESİ	OLAY YERİ İNCELEMESİ MEVZUATI VE EKİBİ	TR, ETR, K, A	2	YE,BE,UE
	OLAY YERİ İNCELEMESİNDE HEKİMİN ROLÜ VE ÖNEMİ	TR, K, A	1	YE,BE,UE
	OLAY YERİNDEKİ BİYOLOJİK DELİLLERİN ÖNEMİ, DEĞERLENDİRİLMESİ, TOPLANMASI VE GÖNDERİLMESİ	TR, ETR, K, A	2	YE,BE
	OLAY YERİNDEKİ KAN LEKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	B	2	YE,BE
	OLAY YERİ REKONSTRÜKSİYONUNDA ADLİ TIP VERİLERİNİN KULLANIMI	B	2	YE,BE
	ADLİ ANİMASYON	B	2	YE,BE
HUKUKİ VE ETİK SORUMLULUKLAR	TIBBİ UYGULAMALARDA HUKUKİ YETKİ VE SORUMLULUK	TR, K	2	YE,BE,UE
	SAĞLIK HUKUKUNA GİRİŞ	B	1	YE,BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	CEZA HUKUKUNUN TEMELLERİ	B	1	YE,BE
	CEZA MUHAKEMESİNİN TEMELLERİ	B	1	YE,BE
	ÖZEL HUKUKUN TEMELLERİ	B	1	YE,BE
	İDARE HUKUKUNUN TEMELLERİ VE MEMURLUK	B	1	YE,BE
	HASTA HAKLARI	TR, K	1	YE,BE,UE
	YAŞAM SONUNA AİT MEDİKOLEGAL DURUMLAR	TR, K	2	YE,BE,UE
	AYDINLATILMIŞ ONAM	TR, K	1	YE,BE,UE
	HUKUKİ YETERLİLİK SORUNU BULUNAN OLGULAR	TR, K	2	YE,BE,UE
	TIBBİ İHMAL VE UYGULAMA HATALARI	TR, K	2	YE,BE,UE
	BİLİRKİŞİLİK MEVZUATI	TR, K	1	YE,BE,UE
	ADALET ÇALIŞANLARI	B	2	YE,BE
	ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ	B	3	YE,BE
	TEZ HAZIRLAMADA GENEL YAKLAŞIMLAR	TR, ETR	3	YE,BE,UE

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünüleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

GİRİŞİMSEL YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Girişimsel Yetkinlikler için dört düzey tanımlanmıştır.

- 1:** Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.
- 2:** Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.
- 3:** Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.
- 4:** Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzye	Kıdem	Yöntem
KİMLİKLENDİRME	KİMLİKLENDİRME GİRİŞİMLERİ	4	2	YE, BE, UE
	POSTMORTEM KİMLİKLENDİRME AMAÇLI MUAYENE VE ÖRNEK ALMA BECERİSİ	3	2	YE, BE, UE
	ADLİ AMAÇLI YAŞ TAYİNİ OLGUSUNA YAKLAŞIM	3	2	YE, BE, UE
	YAŞ TAYİNİ OLGUSUNDA KONSÜLTASYONLARIN VE BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	3	2	YE, BE, UE
	İSKELETTEN KİMLİKLENDİRME	2	3	YE, BE
	ETİK VE YASAL YAKLAŞIMLAR	4	1	YE, BE, UE
KLİNİK ADLİ TIP	ADLİ OLGU İLE GÖRÜŞME TEKNİKLERİ	4	2	YE, BE, UE
	CİNSEL SALDIRI OLGUSUNA YAKLAŞIM	4	1	YE, BE, UE
	CİNSEL SALDIRI OLGUSUNUN MUAYENESİ	4	1	YE, BE, UE
	CİNSEL SALDIRI MUAYENESİNDE KOLPOSKOPİ KULLANIMI	4	2	YE, BE
	CİNSEL SALDIRI OLGUSUNDAN ÖRNEK ALIMI, GÖNDERİLMESİ	4	1	YE, BE, UE
	CİNSEL SALDIRI OLGUSUNDA SAPTANAN BULGULARIN RAPORLANMASI	4	2	YE, BE, UE
	İNSAN HAKLARI İHLALLERİNDE MUAYENE ve RAPORLAMA, GÖZALTI GİRİŞ-ÇIKIŞ MUAYENELERİ ve RAPORLAMA	4	1	YE, BE, UE
	İSTANBUL PROTOKOLÜNÜ UYGULAMA	4	1	YE, BE, UE
	MALULİYET OLGUSUNUN MUAYENE ve DEĞERLENDİRİLMESİ	3	3	YE, BE, UE

	GİRİŞİMSSEL YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
ADLİ TRAVMATOLOJİ	FİZİK MUAYENE	4	2	YE, BE, UE
	RUHSAL DURUM DEĞERLENDİRİLMESİ	3	2	YE, BE, UE
	OLGU YÖNETİMİ	4	2	YE, BE, UE
	LABORATUAR İÇİN ÖRNEKLEME	4	2	YE, BE, UE
	LABORATUAR İNCELEMELERİ	1	2	YE, BE
	KONSÜLTASYON YÖNETİMİ	3	2	YE, BE, UE
	UYGUN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ	3	2	YE, BE, UE
	VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YORUMLAMA	4	2	YE, BE, UE
	RAPORLAMA- YAZILI VE SÖZLÜ GÖRÜŞ BİLDİRME	4	2	YE, BE, UE
	BELGELEME – VERİLERİN SAKLANMASI	4	2	YE, BE, UE
	KORUYUCU ve TEDAVİ EDİCİ BİRİMLERE YÖNLENDİRME	4	2	YE, BE, UE
OLAY YERİ İNCELEME	OLAY YERİ İNCELEMESİ, (ateşli silah yaralanması, ası, trafik kazası, iş kazası, yüksekte düşme, yangın, seksüel içerikli olay, cinsel saldırı ile ilgili olay, cezaevi ölümü gibi farklı olay yeri türlerini kapsamalı)	3	2	YE, BE
	OLAY YERİNİN GÖRÜNTÜLENMESİ VE KAYDEDİLMESİ	3	2	YE, BE
	OLAY YERİNDEKİ DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ, TOPLANMASI, KORUNMASI, GÖNDERİLMESİ	3	2	YE, BE
	TANIYA YÖNELİK TESTLERİN YAPILMASI-YÖNETİLMESİ	1	2	YE, BE

	GİRİŞİMSSEL YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	OLAY YERİNDEKİ KAN LEKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	2	2	YE, BE
	OLAY YERİNDEKİ BULGULARIN REKONSTRÜKSİYONA HAZIRLANMASI	2	2	YE, BE
	OLAY YERİNİN KROKİ ÇİZİMİ	3	2	YE, BE
POSTMORTEM	OLGU YÖNETİMİ	4	2	YE, BE, UE
	MEDİKOLEGAL ÖLÜ MUAYENESİ	4	1	YE, BE, UE
	MEDİKOLEGAL OTOPSİ	4	2	YE, BE, UE
	MINNESOTA OTOPSİ PROTOKOLÜ UYGULAMASI	4	2	YE, BE, UE
	UYGUN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİNİ KULLANMAK	3	2	YE, BE, UE
	ADLİ HİSTOPATOLOJİK MATERYAL YÖNETİMİ	3	2	YE, BE, UE
	ADLİ TOKSİKOLOJİK MATERYAL YÖNETİMİ	3	2	YE, BE, UE
	ADLİ BİYOLOJİK, MİKROBİYOLOJİK VE DİĞER MATERYAL YÖNETİMİ	3	2	YE, BE, UE
	KONSÜLTASYON YÖNETİMİ	3	2	YE, BE, UE
	VERİLERİ DEĞERLENDİRMEK VE YORUMLAMAK	3	2	YE, BE, UE
	RAPORLAMAK, YAZILI VE SÖZLÜ GÖRÜŞ BİLDİRMEK	3	2	YE, BE, UE
	BELGELEMEK – VERİLERİ SAKLAMAK	4	2	YE, BE, UE
HUKUKİ VE ETİK SORUMLULUKLAR	OLGULARA YAKLAŞIMDA ETİK İLKELERE VE HUKUK KURALLARINA UYGUN DAVRANMAK	4	1	YE, BE, UE

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farkı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olgu tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansımaları ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey/Kurul

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görünürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.1.8. Diğer

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı (Adli Tıp Uzmanlık Eğitiminde kullanılmamaktadır)

4.2.1.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni artırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu artırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.1.4. Ameliyat

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin

yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.3. Diğer

Olay Yeri İncelemesi, Ölü muayenesi ve Adli Otopsi,
Nöbet, Olgu Temelli Pratik Eğitim

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi (Adli Tıp Uzmanlık Eğitiminde kullanılmamaktadır)

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.7. Diğer

5. EĞİTİM KAYNAKLARI

5.1. Eğitici Standartları

Eğitim verecek kurumda en az doçent unvanı olan bir eğitici bulunmalıdır. Eğitime kabul edilecek uzmanlık öğrencisi sayısı ise her eğitici başına dört uzmanlık öğrencisini geçmemelidir.

5.2. Mekân Standartları

Adli Tıp Polikliniği
Otopsi Salonu (Adli Tıp Kurumu ile ortak kullanımlı olabilir)
Kayıt ve arşiv sistemi
Kütüphane (Kurum veya birimde)
Eğitim salonu

5.3. Donanım Standartları

Otopsi seti (Kurum veya birimde)
Fotoğraf makinesi, Video Görüntüleme
Hasta muayene masası ve gerekli araç gereç
Klinik muayene için gereçli tıbbi araç/gereç
Laboratuvar incelemeler için gerekli disiplinler arası desteği sağlayacak yapılanma.

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ/AY	ROTASYON DALI
2 AY	Tıbbi Patoloji
2 AY	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
2 AY	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları

TIBBİ PATOLOJİ ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Makroskobik örnekleme ve gönderme yöntemleri	4
Patoloji raporlarını yorumlama	3
ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çocuk ile psikiyatrik görüşme teknik ve ilkeleri	3
Psikiyatrik semptomatoloji	3
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Çocuğa bütüncül yaklaşım ve multidisipliner yaklaşım	3
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Psikiyatrik görüşme teknik ve ilkeleri	3
Psikiyatrik semptomatoloji	3
Hastaya bütüncül yaklaşım ve multidisipliner yaklaşım ilkeleri	3

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğiticinin uygun gördüğü ölçme değerlendirme yöntemleri uygulanmaktadır.

8. ÖNERİLER

Otopsi salonunun asgari ikinci düzey olması önerilir.

9. KAYNAKÇA

1. TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013
2. ATUD UZMANLIK EĞİTİM MÜFREDAT ÇALIŞMALARI 2002-2006.
3. ECLM DESCRIPTION OF LEGAL AND FORENSIC MEDICINE AS MEDICAL SPECIALITY IN THE EU AIMS AND OBJECTIVES FOR SPECIALIST TRAINING 14.09.2011

ASGARİ SAYILAR*

***Asgari sayılar mümkün olduğunca uygulamalı eğitim ile tamamlanmalıdır, mümkün olamıyorsa; yapılandırılmış eğitim etkinlikleri ve bağımsız-keşfederek öğrenme etkinlikleri ile desteklenerek tamamlanmalıdır.**

Postmortem

1. Adli ölü muayenesi katılım ve bulguların değerlendirilmesi	100
2. Olay yeri ve cesedin bulunduğu yerdeki bulguların dokümantasyonuna katılım	25
3. Medikolegal otopsi uygulamasını uzman eşliğinde gerçekleştirme/katılma	200
4. Histolojik inceleme	100
5. Olayla ilgili fotoğrafların değerlendirilmesi	50
6. Medikolegal otopsi raporu düzenleme	100
7. Adli osteoloji ve odontoloji incelemelerine katılım (ATK rotasyonu)	10

Klinik adli tıp

1. Cinsel saldırı muayenesine katılım	50
2. Aile içi şiddet muayenesine katılım	50
3. Gözaltı muayenesine katılım	50
4. Adli psikiyatri muayenesine katılım	100
5. Ayaktan muayenelere katılım	250

ROTASYONLAR:

ZORUNLU ROTASYONLAR

PATOLOJİ	2 AY
PSİKIYATRİ	2 AY
ÇOCUK PSİKIYATRİSİ	2 AY

ADLİ ÖLÜ MUAYENESİNE KATILIM VE BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ				
No	İsim	Konu	Tarih	İmza

**OLAY YERİ VE CESEDİN BULUNDUĞU YERDEKİ BULGULARIN
DOKÜMANTASYONUNA KATILIM**

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

MEDİKOLEGAL OTOPSİ				
No	İsim	Konu	Tarih	İmza

MEDİKOLEGAL OTOPSİ

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

MEDİKOLEGAL OTOPSİ

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

KLİNİK ADLİ TIP

AYAKTAN MUAYENELERE KATILIM				
No	İsim	Konu	Tarih	İmza

CİNSEL SALDIRI MUAYENESİ

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

GÖZALTI MUAYENESİ

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

AİLE İÇİ ŞİDDET MUAYENESİ				
No	İsim	Konu	Tarih	İmza

ADLİ PSİKİYATRİ MUAYENESİ

No	İsim	Konu	Tarih	İmza

SUNDUĞU LİTERATÜRLER

NO	KONUSU	TARİH	ÖĞR.ÜYE.

SUNDUĞU SEMİNERLER

NO	SEMİNERİN KONUSU	TARİH	ÖĞR. ÜYE

KATKISI BULUNAN MAKALELER, PROJELER, ÇALIŞMALAR:

1.
2.
3.
4.
5.